

Mohács. A Pécsről délkeletre fekvő helység, ahol a törökök 1526-ban legyőzték a magyarokat, két gettóval rendelkezett. A nagyobbik a zsinagógában és környékén volt, a másik a dunai kikötőnél egy üzeme-csarnokban.

Egy május 12-én kelt jelentés szerint (9131/alap/1944), amely Horvát István Baranya megyei alispán kezétől származott, a vármegye zsidóinak száma 1242 volt. Közülük 564-en éltek Mohácson, és 678-an kisebb településeken.⁹ Egy másik jelentés tanúsága szerint június vége felé a két városi gettóban kb. 700 zsidót gyűjtöttek össze a városból és a vele közvetlenül szomszédos településekről, és 470-et a nagyobb, mágocsi, pécsváradai és sásdi zsidó közösségekből.¹⁰ Június 29-én a zsidókat átszállították Pécsre. Egy beszámoló szerint a mohácsi zsidók egy része, köztük a rabbi, végül a szegedi gettóba került.¹¹

Nagyatád. A Magyarország délnyugati sarkában fekvő Nagyatádnak kb. 200 fős zsidó közössége volt. Április elején, amikor a Horvátországgal szomszédos területet hadműveleti övezetté nyilvánították, 16 zsidót letartóztattak és a nagykanizsai internálótáborba vitték. Onnan a többi városi zsidó előtt deportálták őket Auschwitzba. A helyi gettót május 25-én hozták létre a zsinagóga környékén. A bevagonírozás Barcs-on történt, ahová a nagyatádi zsidókat június vége felé vitték át.¹²

Nagykanizsa. A város Zala megyének abban a részében volt, melyet április elején hadműveleti övezetté nyilvánítottak. Az intézkedést állítólag azért hozták, mert tartottak a szomszédos Jugoszláviában harcoló Tito-féle erők lehetséges beavatkozásától. A hatóságok által elrendelt egyik „elővigyázatossági” intézkedésként Nagykanizsán és közvetlen környékén április 19-én Szombathelyről külön ide hozott rendőrökkel összeszedték a zsidókat. A rendkívüli hajtóvadászaton, mely kiterjedt a Muraköz vidékére és Alsólendva, Csáktornya, Dél-Somogy, Nagykanizsa és Perlak körzetére, 8740 zsidót ejtettek foglyul, köztük mintegy 3000 főt Nagykanizsáról.¹³ A Pannónia Szállóban állomásozó SS-egységet bizonyos Hörnicke vezette. A zsidóellenes intézkedéseket Büky rendőr százados vezetésével hajtották végre. A Zsidó Tanácsot Halphen Jenő, a zsidó hitközség korábbi vezetője vezette. A zsinagógában és környékén berendezett gettóban megkönnyítette az életet a Winkler Ernő rabbi által nyújtott lelki vigasz és Büchler Mancsi jótékony tevékenysége. A zsidókat május 18-án a Szombathely–Sopron–Bécs útvonalon deportálták Auschwitzba.¹⁴

Sárbogárd. Ebben a Budapeستől délnyugatra fekvő községben a gettóba csaknem 300 helyi zsidót tereltek be, valamint mindazokat, akiket a szomszédos településekről hoztak be: Alap, Cece, Hercegfalva, Igar, Ká-